

Orazio, Epistulae I, 10 e 14

X

Vrbis amatorem Fuscum saluere iubemus
ruris amatores, hac in re scilicet una
multum dissimiles, ad cetera paene gemelli
fraternis animis, quicquid negat alter, et alter,
adnuimus pariter, uetuli notique columbi. 5
Tu nidum seruas, ego laudo ruris amoeni
riuos et musco circumlita saxa nemusque.
Quid quaeris? Viuo et regno, simul ista reliqui
quae uos ad caelum fertis rumore secundo,
utque sacerdotis fugitiuus liba recuso, 10
pane egeo iam mellitis potiore placentis.
Viuere naturae si conuenienter oportet,
ponendaeque domo quaerenda est area primum,
nouistine locum potiore rure beato?
Est ubi plus tepeant hiemes, ubi gratior aura 15
leniat et rabiem Canis et momenta Leonis,
cum semel accepit Solem furibundus acutum?
Est ubi diuellat somnos minus inuida cura?
Deterius Libycis olet aut nitet herba lapillis?
Purior in uicis aqua tendit rumpere plumbum 20
quam quae per pronum trepidat cum murmure riuum?
Nempe inter uarias nutritur silua columnas,
laudaturque domus longos quae prospicit agros.
Naturam expelles furca, tamen usque recurret
et mala perrumpet furtim fastidia uictrix. 25
Non qui Sidonio contendere callidus ostro
nescit Aquinatem potantia uellera fucum
certius accipiet damnum propiusue medullis
quam qui non poterit uero distinguere falsum.
Quem res plus nimio delectauere secundae, 30
mutatae quatient. Siquid mirabere, pones
inuitus. Fuge magna; licet sub paupere tecto
reges et regum uita praecurrere amicos.
Ceruus equum pugna melior communibus herbis
pellebat, donec minor in certamine longo 35
implorauit opes hominis frenumque recepit;
sed postquam uictor uiolens discessit ab hoste,
non equitem dorso, non frenum depulit ore.
Sic, qui pauperiem ueritus potiore metallis

libertate caret, dominum uehet improbus atque 40
 seruiet aeternum, quia paruo nesciet uti.
 Cui non conueniet sua res, ut calceus olim
 si pede maior erit, subuertet, si minor, uret.
 Laetus sorte tua uiues sapienter, Aristi,
 nec me dimittes incastigatum, ubi plura 45
 cogere quam satis est ac non cessare uidebor.
 Imperat aut seruit collecta pecunia cuique,
 tortum digna sequi potius quam ducere funem.
 Haec tibi dictabam post fanum putre Vacunae,
 excepto quod non simul esses cetera laetus. 50

XIV

Vilice siluarum et mihi me reddentis agelli,
 quem tu fastidis habitatum quinque focus et
 quinque bonos solitum Variam dimittere patres,
 certemus spinas animone ego fortius an tu
 euellas agro, et melior sit Horatius an res. 5
 Me quamuis Lamiae pietas et cura moratur,
 fratrem maerentis, raptio de fratre dolentis
 insolabiliter, tamen istuc mens animusque
 fert et amat spatii obstantia rumpere claustra.
 Rure ego uiuentem, tu dicis in urbe beatum; 10
 cui placet alterius, sua nimirum est odio sors,
 stultus uterque locum inmeritum causatur inique;
 in culpa est animus, qui se non effugit umquam.
 Tu mediastinus tacita prece rura petebas,
 nunc urbem et ludos et balnea uilicus optas; 15
 me constare mihi scis et discedere tristem,
 quandocumque trahunt inuisa negotia Romam.
 Non eadem miramur; eo disconuenit inter
 meque et te; nam quae deserta et inhospita tesqua
 credis, amoena uocat mecum qui sentit, et odit 20
 quae te pulchra putas. Fornix tibi et uncta popina
 incutiunt urbis desiderium, uideo, et quod
 angulus iste feret piper et tus ocus uua,
 nec uicina subest uinum praebere taberna
 quae possit tibi, nec meretrix tibicina, cuius 25
 ad strepitum salias terrae grauis; et tamen urges
 iampridem non tacta ligonibus arua bouemque
 disiunctum curas et strictis frondibus explēs;
 addit opus pigro riuus, si decidit imber,
 multa mole docendus aprico parcere prato. 30
 Nunc age, quid nostrum concentum diuidat, audi.

Quem tenues decuere togae nitidique capilli,
quem scis immunem Cinarae placuisse rapaci,
quem bibulum liquidi media de luce Falerni,
cena brevis iuuat et prope riuum somnus in herba; 35
nec lusisse pudet, sed non incidere ludum.
Non istic obliquo oculo mea commoda quisquam
limat, non odio obscuro morsuque uenenat;
rident uicini glaebas et saxa mouentem.
Cum seruis urbana diaria rodere mauis; 40
horum tu in numerum uoto ruis, inuidet usum
lignorum et pecoris tibi calo argutus et horti.
Optat ephippia bos piger, optat arare caballus;
quam scit uterque, libens, censebo, exerceat artem.